

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

Cristian Alexa

Mirela Șova

RELIGIE

CULTUL ORTODOX

CLASA A VIII-A

CUPRINS

 Instrucțiuni de utilizare a manualului.....	4
 Competențe generale și competențe specifice	5
 Recapitulare inițială	6
 Domeniul I. Dumnezeu Se face cunoscut omului.....	7
Iubirea, temeiul vieții.....	8
Descoperirea Sfintei Treimi în istoria biblică.....	14
Mărturisirea Sfintei Treimi în „Simbolul de credință”	20
Sfânta Treime în Sfânta Liturghie și în viața Bisericii.....	26
Recapitulare	32
Evaluare	34
 Domeniul II. Iubirea lui Dumnezeu și răspunsul omului	35
Cuvântul lui Dumnezeu, lumină pentru oameni.....	36
Domnul Iisus Hristos, Lumina lumii.....	42
Recapitulare.....	48
Evaluare	50
 Domeniul III. Viața creștinului împreună cu semenii	51
Libertate și responsabilitate în viață.....	52
Optimismul și stăruința în viața omului.....	58
Provocări ale lumii contemporane și atitudinea creștinilor	64
Recapitulare.....	70
Evaluare	72
 Domeniul IV. Viața comunității și sărbătorile creștine	73
Rolul muzicii în viața omului	74
Literatura religioasă și viața creștină.....	80
Arta religioasă și viața creștină	86
Recapitulare.....	92
Evaluare	94
 Recapitulare finală	95
 Evaluare finală.....	96

INSTRUCȚIUNI DE UTILIZARE A MANUALULUI

Manualul cuprinde:

 varianta tipărită

 varianta digitală

Simboluri folosite la varianta digitală: „PRIVEȘTE” „VIZIONEAZĂ” „EXERSEAZĂ”

- Prezența iconiței „Privește” indică faptul că pe varianta digitală există o imagine.
- Prezența iconiței „Vizionează” indică faptul că pe varianta digitală există un film/ animație.
- Prezența iconiței „Exersează” indică faptul că pe varianta digitală există un exercițiu interactiv.

STRUCTURA MANUALULUI TIPĂRIT:

Corpul lecției – este structurat astfel încât să respecte programa școlară în vigoare, urmând împărțirea temelor pe domenii de conținut, în sensul centrării pe atingerea competențelor generale și specifice disciplinei.

Știi că...? – cuprinde informații inedite și interesante care întăresc și aprofundează noțiuni importante din lecție.

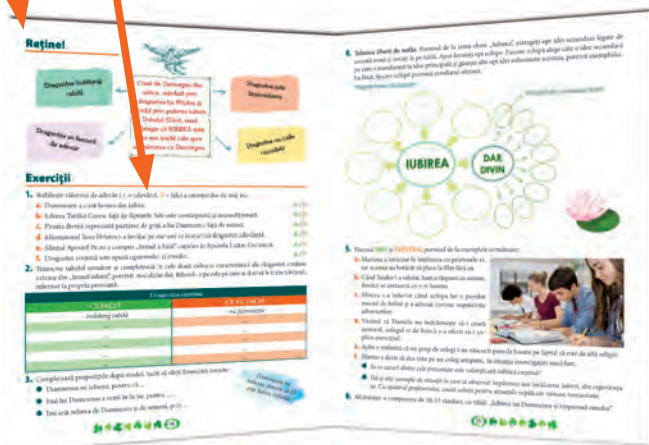
Cum poți aplica...? – rubrică având un grad înalt de aplicabilitate pentru viața elevilor.

Dicționar – explicarea termenilor nou însușiți în cadrul lecției.

Reține! – hartă conceptuală a lecției, spre fixarea și sistematizarea cunoștințelor transmise.

Exerciții – aplicații interactive variate, pentru înțelegerea textului și pentru fixarea și consolidarea noilor cunoștințe.

Aprofundează și dezbate! – două pagini cu exerciții și lecturi ce pun în valoare interdisciplinaritatea, problematizarea și dialogul constructiv, precum și legătura cu aspecte liturgice relevante în raport cu conținutul studiat.

DISCIPLINA RELIGIE, CULTUL ORTODOX

COMPETENȚE GENERALE

1. Utilizarea conceptelor specifice religiei proprii, în conexiune cu diferite manifestări ale credinței.
2. Manifestarea unui comportament moral, în viața personală și în societate, în acord cu valorile religioase.
3. Raportarea experiențelor din viața de zi cu zi la principiile religioase, cu respectarea identității și diversității religioase.

COMPETENȚE SPECIFICE

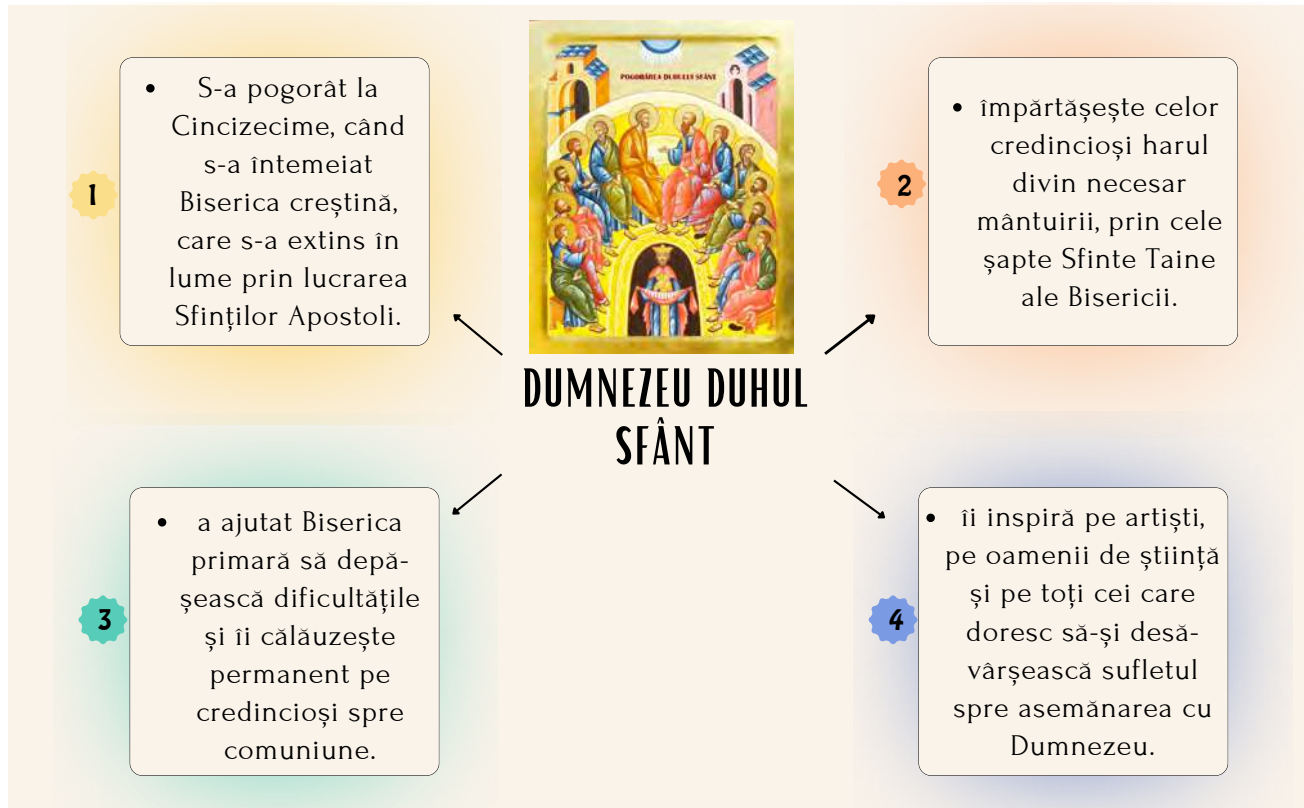

- 1.1. Argumentarea importanței asumării modelului de iubire trinitară pentru împlinirea personală și a comunității.
- 1.2. Formularea de argumente pentru susținerea importanței unor idei, fapte, evenimente cu relevanță moral-religioasă, în plan individual și social.
- 1.3. Compararea modurilor în care un mesaj religios poate fi exprimat prin forme de comunicare diferite.
- 2.1. Evidențierea implicațiilor moral-religioase pe care modelele urmate le pot avea în viața personală și socială.
- 2.2. Asumarea de responsabilități specifice în contexte școlare și extrașcolare de colaborare cu ceilalți, respectând diversitatea grupului, inclusiv cea religioasă.
- 3.1. Susținerea rolului valorilor spirituale comune ale oamenilor, ca factor de promovare a comuniunii și ca sursă de rezolvare a problemelor ce apar în viața cotidiană.
- 3.2. Analizarea calităților personale care susțin etapele propriei deveniri, în relație cu valorile moral-religioase.
- 3.3. Implicarea în activități și proiecte individuale și de grup, centrate pe nevoi și aspecte de viață spirituală a comunității.

RECAPITULARE INIȚIALĂ

Cu ajutorul schemei următoare, reamintește-ți principalele cunoștințe religioase însușite în clasa a VII-a.

Aplicații

1. Ordonează cronologic următoarele evenimente din istoria creștină:
 - a. Pogorârea Duhului Sfânt.
 - b. Propovăduirea Sfântului Apostol Andrei în Dacia.
 - c. Convertirea lui Saul, devenit Sfântul Apostol Pavel.
 - d. Învierea Domnului.
 - e. Edictul de la Milan, dat de Sfântul Împărat Constantin cel Mare.
 - f. Înălțarea Domnului la Cer.
2. Alcătuieste enunțuri în care să utilizezi cuvintele: *lăcaș, parohie, bucurie, iconostas, comportament, praznic*.
3. Prezintă câte o învățătură extrasă din *Pilda talanților*, din *Pilda viței și a mlădițelor* și din *Minunea vindecării slăbănogului din Capernaum*. Precizează care dintre acestea te-a impresionat cel mai mult și motivează alegerea. **Indicație:** poți asocia relațiile biblice menționate cu noțiunile de mai jos.

iertare

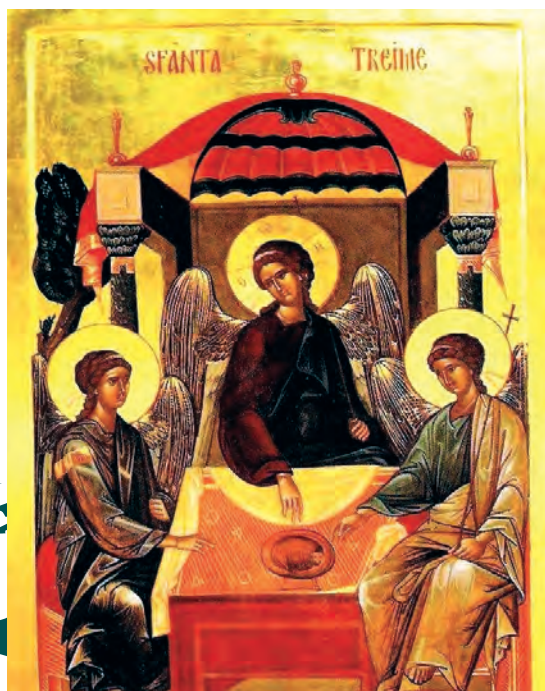
prietenie

daruri

comuniune

credință

DOMENIUL I

Icoana Sfintei Treimi

O Stăpânire și o Dumnezeire, o Putere, o Începătorie
și o Împărăție a Sfintei Treimi, slăvindu-o cântăm,
cu glasuri întreit sfinte, strigând: Sfânt ești, Doamne.

(cântare la sărbătoarea Sfintei Treimi)

DUMNEZEU SE FACE CUNOSCUȚ OMULUI

- ♣ Iubirea, temeiul vieții
- ♣ Descoperirea Sfintei Treimi în istoria biblică
- ♣ Mărturisirea Sfintei Treimi în „Simbolul de credință”
- ♣ Sfânta Treime în Sfânta Liturghie și în viața Bisericii
- ♣ Recapitulare
- ♣ Evaluare

IUBIREA, TEMEIUL VIETII

Lecția 1

Cina cea de Taină

De-a lungul timpului, Creatorul lumii a oferit făpturilor Sale nenumărate dovezi de iubire, arătându-Se ca **Dumnezeul iubirii veșnice**.

Însuși actul creației din nimic reprezintă o manifestare a bunătății și a dragostei divine, prin care s-a oferit dreptul la existență altor făpturi. Frumusețea universului și toate cele puse la dispoziția omului în dar, ca mediu de viață, sunt alte înfățișări ale iubirii dumnezeiești nemărginite. Permanenta purtare de grijă sau Pronia lui Dumnezeu față de toate cele create, în mod special față de oameni, constituie o formă de iubire care o depășește pe cea a unui părinte față de copilul său.

Cea mai mare dovadă a iubirii **Tatălui Ceresc** este întruparea **Fiului** Său, Care s-a făcut Om spre mântuirea noastră. „Întru aceasta s-a arătat

dragostea lui Dumnezeu către noi, că pe Fiul Său cel Unul-Născut L-a trimis Dumnezeu în lume, ca prin El viață să avem” (I Ioan 4, 9).

Domnul Iisus Hristos a revelat oamenilor iubirea divină, prin învățăturile și minunile Sale, prin jertfa pe Cruce, prin Învierea și Înălțarea Sa la cer, prin trimiterea **Duhului Sfânt** la Cincizecime. „Precum M-a iubit pe Mine Tatăl, așa v-am iubit și Eu pe voi; rămâneți întru iubirea Mea” (Ioan 15, 9).

Toți cei care cred și respectă cuvintele Mântuitorului experimentează această dragoste desăvârșită în inimile lor, prin darul Sfântului Duh, Sfințitorul. Ei sunt chemați să arate această iubire față de Dumnezeu, ca răspuns la iubirea Sa necondiționată, precum și față de toți semenii, care sunt creați după chipul lui Dumnezeu.

Sfântul Apostol Pavel ilustrează caracteristicile dragostei creștine în capitolul 13 din Epistola I către Corinteni, cunoscut drept „Imnul iubirii”:

„Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește. Dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată. (...) Și acum rămân acestea trei: credința, nădejdea,

dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea” (I Corinteni 13, 4-8; 13).

Iubirea este cea mai importantă dintre virtuți, mai mare decât credința în Dumnezeu și decât nădejdea în ajutorul divin neîncetat.

De asemenea, iubirea este mai mult decât un sentiment sau o emoție de moment. Ea se arată în gândurile bune pentru celălalt, în răbdare, în sinceritate, în blândețe și în acțiunile binevoitoare față de aproapele.

Dragostea rămâne în sufletele oamenilor în veșnicie și îi aseamănă pe aceștia cu Dumnezeu, Care „este Iubire” (I Ioan 4, 8).

Știi că... ?

✿ La **Cina cea de Taină**, Mântuitorul Hristos a dat apostolilor Săi **porunca iubirii** (Ioan 13, 34) și S-a rugat Tatălui Său pentru **unitatea** tuturor credincioșilor: „...ca ei să fie desăvârșiți într-o inimă” (Ioan 17, 23).

✿ **Epistola I către Corinteni** a fost scrisă de Sfântul Pavel între anii 56-57 d.Hr., cu scopul de a lămuri unele neînțelegeri din orașul Corint, de a combate anumite obiceiuri nepotrivite ale unor creștini și de a întări credința comunității. Un motiv important al scrierii l-a constituit prezentarea „Imnului iubirii”, în **Capitolul 13**, care îi inspiră pe creștini să caute iubirea autentică.

Cum poți aplica... ?

- ✿ Să te rogi și tu frecvent pentru buna înțelegere cu semenii.
- ✿ Să te străduiești să împlinești cele menționate de Sfântul Apostol Pavel în „Imnul iubirii”, cu privire la adevărata iubire.
- ✿ Descoperă și tu alte modalități prin care poți aplica în viața personală cele însușite în legătură cu virtutea iubirii creștine. Discută despre ele la clasă.

Biserica „Sfântul Pavel” din Corint, Grecia

Dicționar

- ⇒ *necondiționat* = fără condiții, fără rezerve;
- ⇒ *a pizmui* = a invidia, a dușmăni (pe cineva);
- ⇒ *a revela* = a descoperi, a face cunoscut;
- ⇒ *trufie* = atitudine disprețuitoare și arogantă, plină de mândrie și de înfumurare.

Reține!

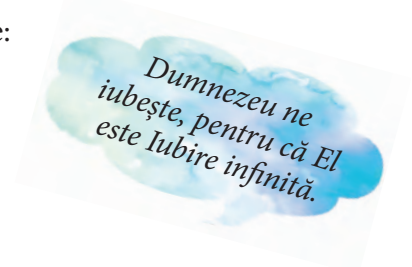
Exerciții

- Stabilește valoarea de adevăr (A = adevărat, F = fals) a enunțurilor de mai jos:
 - Dumnezeu a creat lumea din iubire. A / F
 - Iubirea Tatălui Ceresc față de făpturile Sale este nemărginită și necondiționată. A / F
 - Pronia divină reprezintă purtarea de grijă a lui Dumnezeu față de natură. A / F
 - Mântuitorul Iisus Hristos i-a învățat pe oameni ce înseamnă dragostea adevărată. A / F
 - Sfântul Apostol Petru a compus „Imnul iubirii”, cuprins în Epistola I către Corinteni. A / F
 - Dragostea creștină este opusă egoismului și invidiei. A / F
- Transcrie tabelul următor și completează în cele două coloane caracteristici ale dragostei creștine extrase din „Imnul iubirii”, potrivit modelului dat. Bifează-le pe cele pe care ai dori să le îmbunătățești, referitor la propria persoană.

Dragostea creștină	
CE FACE?	CE NU FACE?
- îndelung rabdă	- nu pizmuiește
...	...
...	...
...	...
...	...
...	...

- Completează propozițiile după model, încât să obții formulări corecte:

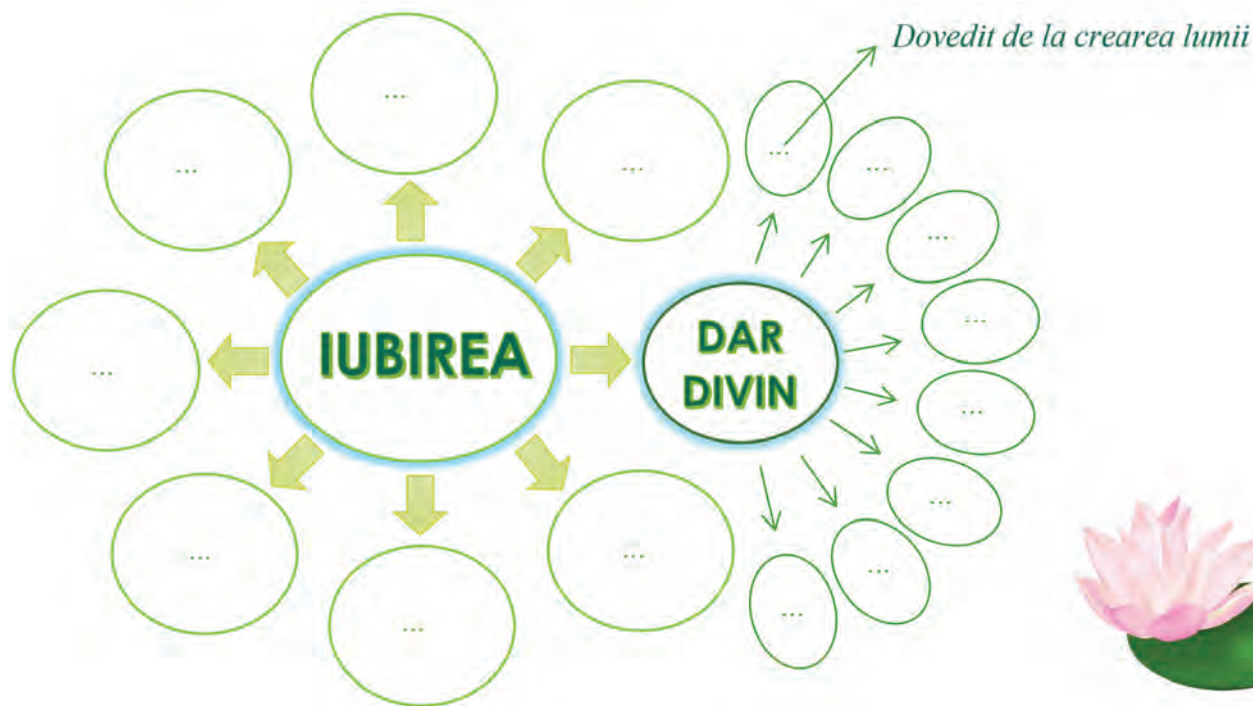
- Dumnezeu ne iubește, pentru că
- Fiul lui Dumnezeu a venit în lume, pentru
- Îmi arăt iubirea de Dumnezeu și de semenii, prin

4. **Tehnica Florii de nufăr.** Pornind de la tema-cheie „Iubirea”, extrageți opt idei secundare legate de această temă și notați-le pe tablă. Apoi formați opt echipe. Fiecare echipă alege câte o idee secundară pe care o transformă în idee principală și găsește alte opt idei subsumate acesteia, potrivit exemplului. La final, fiecare echipă prezintă rezultatul obținut.

Timp de lucru: 10 minute.

5. Discută **PRO** și **CONTRA**, pornind de la exemplele următoare:

- Mariana a întârziat la întâlnirea cu prietenele ei, iar acestea au hotărât să plece la film fără ea.
- Când Teodor l-a salutată, Ioan a răspuns cu uimire, fiindcă se certaseră cu o zi înainte.
- Mircea s-a înfuriat când echipa lui a pierdut meciul de fotbal și a adresat cuvinte nepotrivite adversarilor.
- Văzând că Daniela nu îndrăznește să-i ceară ajutorul, colegul ei de bancă s-a oferit să-i explice exercițiul.
- Aylin e mâhnită că un grup de colegi i-au născocit porecle bazate pe faptul că este de altă religie.
- Marius a decis să dea vina pe un coleg antipatic, în situația investigației unui furt.
 - În ce cazuri dintre cele prezentate este valorificată iubirea creștină?
 - Dă și alte exemple de situații în care ai observat împlinirea sau încălcarea iubirii, din experiența ta. Cu ajutorul profesorului, caută soluții pentru situațiile neplăcute rămase nerezolvate.

6. Alcătuieste o compunere de 10-15 rânduri, cu titlul: „Iubirea lui Dumnezeu și răspunsul omului”.

Aprofundează și dezbate!

1. Lecturează în întregime capitolul 13 din Epistola I către Corinteni a Sfântului Apostol Pavel, în format tipărit sau online, apoi extrage un verset pe care îl consideri reprezentativ. Motivează oral alegerea făcută.
2. Audiază și învață cântarea bisericească „Iubi-Te-voi, Doamne”. Caută sensul cuvântului „vârtute”, în acest context. Informează-te despre momentul din slujbă când este intonată cântarea.
Iubi-Te-voi, Doamne, vârtutea mea. Domnul este întărirea mea și scăparea mea și izbăvitorul meu.

3. Analizează câteva manifestări ale Proniei divine, ca dovadă a iubirii Sale pentru toate făpturile:

Încă vedem purtarea de grijă a lui Dumnezeu, nu numai asupra oamenilor ci și a altor viețuitoare de pe pământ. Căci ursul când este rănit de alte fiare, are știință să se vindece singur cu floarea ce se cheamă lumânărică. Iar vulpea când este rănită are pricepere și știe să se vindece cu lacrima de rășină a molidului. (Sfântul Cuvios Cleopa de la Sihăstria)

Prezintă alte forme ale purtării de grijă dumnezeiești, arătate față de oameni și față de celelalte făpturi.

4. Răspunde la cerințele de mai jos, pornind de la textul dat:

Dragostea adevărată se aseamănă cu flacăra unei lumânări. Oricâte alte lumânări s-ar aprinde din ea, flacăra primeia rămâne întreagă și nu se micșorează deloc. Și, fiecare nouă lumânare, are aceeași flacără ca și precedentele.

(Părintele Epifanie Theodoropoulos)

- De ce poate fi comparată iubirea cu flacăra unei lumânări?
- Cât de importantă este dragostea autentică, în opinia ta?
- Cum consideri că se poate înmulți dragostea între oameni?

5. Model de iubire

Sfântul Arhiepiscop Luca al Crimeei (1877-1961) a fost profesor universitar, autor de lucrări științifice în domeniul medical, chirurg și episcop, în vremea revoluției bolșevice din Rusia.

El și-a manifestat dragostea creștină prin ajutorul dat persoanelor bolnave și celor ce aveau nevoie de propovăduirea Evangheliei și de rugăciune. Ziua opera bolnavi și ținea slujbe, iar noaptea studia, contribuind la progresul medicinei. A suferit prigoană și închisoare din partea regimului comunist, însă a operat și a vindecat inclusiv persoane care îl chinuiau.

Este sărbătorit ca sfânt la data de 11 iunie.

Pentru chirurg nu trebuie să existe cazuri, ci doar un om viu, care suferă.

(Sfântul Ierarh Luca al Crimeei)

- Dezbate despre alte modele de iubire creștină cunoscute de tine.

6. Lectură

Strigătul florilor

Un mare învățat creștin mergea odată pe o cărare din mijlocul unei câmpii înflorite și înmiresmate. Acesta avea un băț în mână și a început a se opri pe cărare și a bate florile cu toiagul ce-l avea, zicând: „Ce strigați așa de tare?”

Apoi, mai mergând puțin, iar se oprea și lovea cu bățul în flori și iar zicea: „Ce strigați așa de tare?”

Un trecător, care din întâmplare venea în urma lui pe aceeași cărare, văzând și auzind ce face călătorul din fața lui, zicea în mintea sa: „Iată un om nebun, cum bate și vorbește cu florile!”. Apoi, mergând puțin mai repede și ajungându-l, i-a zis:

— Ce ai, omule, de bați florile astea nevinovate și ce vorbești cu ele?

Acela, tăcând puțin, i-a răspuns:

— Le bat și le mustru că prea tare strigă!

— Cum adică strigă? s-a mirat celălalt.

Învățatul îi spuse:

— Prea tare strigă că există Dumnezeu și că ne iubește! Că El le-a făcut așa frumoase și minunate, în multa lor felurime, să ne bucurăm de ele!

Atunci trecătorul ce îl socotea fără minte a zis:

— Iartă-mă, frate, că eu auzind ce vorbești cu florile și văzând cum le bați, te-am socotit că ești nebun. Dar acum îmi dau seama că lucrurile nu sunt așa. Și eu cred în Dumnezeu și admir câmpia aceasta cu flori deosebite, dar nu m-am încântat așa de tare, încât să-mi dau seama că ele, în tăcerea lor, strigă despre Creatorul...!

(adaptare după o istorisire de Sfântul Nicodim Aghioritul, în lucrarea „Paza celor cinci simțuri”)

- Extrage învățătura din povestirea prezentată.

7. Portofoliu. Alcătuieste o fișă care să cuprindă o listă de citate reprezentative despre iubirea dintre semeni. Adaugă fișa la portofoliu, pentru evaluarea finală.

O sugestie pentru tine

Notează-ți într-un jurnal personal cele mai importante idei, sentimente și hotărâri care ți-au fost inspirate de tema acestei lecții.

DESCOPERIREA SFINTEI TREIMI ÎN ISTORIA BIBLICĂ

Sfânta Treime

Dumnezeul iubirii veșnice, Creatorul, Proniatorul și Mântuitorul lumii, este Unul în ființa Sa divină și întreit în Persoane: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt.

Aceasta este învățătura fundamentală a religiei creștine și, totodată, o taină pentru rațiunea umană. Ea a fost descoperită oamenilor treptat, de-a lungul timpului, în scopul împărtășirii acestora din iubirea Dumnezeului treimic. Învățătura despre **Sfânta Treime** este primită prin credință și are la bază revelația supranaturală, care este fixată și transmisă prin intermediul Sfintei Scripturi și al Sfintei Tradiții.

În perioada **Vechiului Testament**, oamenii credincioși L-au cunoscut pe Dumnezeu mai ales în calitate de Creator și Stăpân unic al lumii. Taina Sfintei Treimi s-a arătat în acele vremuri indirect și nedeplin, din cauza îndepărtării

omului de Dumnezeu după căderea în păcat și a confuziei provocate de răspândirea religiilor politeiste.

În prima carte a Bibliei, se precizează intenția lui Dumnezeu: „Să facem om după chipul și după asemănarea Noastră (...)” (Facerea 1, 26), unde se indică existența mai multor Persoane divine. După ce a vorbit cu primii oameni în Eden față către față, Dumnezeu a continuat să descopere voia și învățăturile Sale **cu ajutorul patriarhilor biblici și al profeților**, îndeosebi în rândul poporului ales.

Astfel, Sfânta Treime i se înfățișează patriarhului Avraam sub forma a trei Îngeri, la stejarul Mamvri (Facerea, cap. 18), iar în vedenia profetului Isaia, îngerii Îi înalță lui Dumnezeu întreita cântare: „Sfânt, Sfânt, Sfânt este Domnul Savaot (...)” (Isaia 6, 3).

În mod direct și clar, descoperirea Sfintei Treimi s-a realizat **prin venirea în lume a Domnului Iisus Hristos**, Fiul lui Dumnezeu, Unul din Treime. „Pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată; Fiul cel Unul-Născut, Care este în sânul Tatălui, Acela L-a făcut cunoscut” (Ioan 1, 18).

Noul Testament relatează în mod explicit despre cele Trei Persoane dumnezeiești, în mai multe rânduri. La Buna Vestire, Arhanghelul Gavriil i-a dezvăluit Fecioarei Maria: „Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și Sfântul Care Se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu Se va chema” (Luca 1, 35).

Știi că... ?

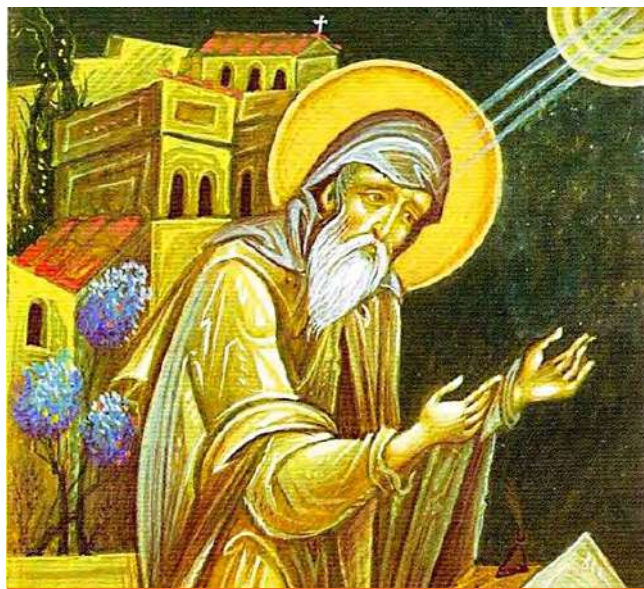
- ✿ **Patriarhul Avraam** a întrevăzut taina Sfintei Treimi la stejarul Mamvri. El s-a adresat Celor trei Persoane Care îl vizitau cu apelativul „Doamne”, **ca Unuia singur**, și abia după aceea Le-a vorbit **la plural**: „...să Vă odihniți sub acest copac” (Facerea 18, 4).
- ✿ **Sfântul Simeon Noul Teolog** (949-1022) este autorul unor imnuri dedicate iubirii dumnezeiești, în care exprimă poetic numeroase **învățături despre Sfânta Treime** și despre experiența personală a primirii harului dumnezeiesc.

Cum poți aplica... ?

- ✿ Să cauți și să rostești rugăciuni adresate Sfintei Treimi (în cărțile de rugăciuni etc.).
- ✿ Să cercetezi despre viața și scrierile Sfântului Simeon Noul Teolog.
- ✿ Indică alte modalități prin care poți aplica în viața personală cele însușite cu privire la descoperirea Sfintei Treimi în Vechiul și Noul Testament.

La Botezul Domnului în râul Iordan, S-a auzit vocea Tatălui, în timp ce Duhul Sfânt S-a pogorât în chip de porumbel peste Fiul, Iisus. Când Mântuitorul i-a trimis pe apostoli la propovăduire, le-a spus: „Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh” (Matei 28, 19). În multe alte rânduri, Domnul Iisus Hristos a vorbit despre **comuniunea** Sa cu Tatăl și cu Duhul.

Părinții Bisericii confirmă învățătura despre Sfânta Treime. Astfel, Sfântul Simeon Noul Teolog consideră că Fiul este „Ușa” prin care se intră în „Casa” Tatălui, iar Duhul Sfânt este „Cheia” acestei „Uși”.

Sfântul Simeon Noul Teolog

Dicționar

- ⇒ *supranatural* = mai presus de forțele naturii și care nu poate fi explicat;
- ⇒ *Sfânta Tradiție* = învățătura dată de Dumnezeu prin viu grai Bisericii, din care mai apoi o parte s-a fixat și în scris;
- ⇒ *Savaot* = denumire a lui Dumnezeu; Stăpânul oștirilor îngerești.

Reține!

Patriarhul Avraam - la stejarul Mamvri

Taina Sfintei Treimi a fost dintotdeauna nepătrunsă pentru mintea omenească. În bunătatea Sa, Dumnezeu a descoperit cele necesare mântuirii, prin patriarhi și profeți, iar mai apoi prin Fiul Său întrupat.

Profetul Isaia - vedenia cântării îngerești

Sfânta Fecioară Maria - la Buna Vestire

Sfinții Apostoli - prin Domnul Hristos

Exerciții

1. Transcrie pe caiet și completează următorul tabel, precizând câte trei modalități consemnate în Sfânta Scriptură, prin care S-au revelat Persoanele Sfintei Treimi:

În Vechiul Testament	În Noul Testament
...	...
...	...
...	...

2. Cu ajutorul metodei 3-2-1 notează: trei idei-cheie însușite, două noțiuni din lecție despre care ai dori să afli mai mult și o concluzie a lecției. Prezintă-le apoi colegilor și solicită profesorului informațiile suplimentare despre noțiunile notate.

- trei idei-cheie
- două noțiuni de aprofundat
- o concluzie

3. **Conlucrează cu noi!** Formați echipe de câte trei elevi. Pregătiți în echipă câte o foaie albă, format A4, și câte trei creioane/pixuri de culori diferite. Profesorul adresează o întrebare din lecție fiecărei grupe alcătuite, pe care aceasta o notează pe foaie. În echipă se stabilește de comun acord cine este primul elev care scrie răspunsul, cine este al doilea și cine este al treilea.

Primul notează răspunsul propriu la întrebare, cu o culoare; al doilea completează răspunsul cu ideile sale, cu altă culoare; apoi același lucru îl face și al treilea. La final, primul citește răspunsul echipei.

Variantă: Echipele își formulează singure întrebarea din lecție la care doresc să răspundă, urmând apoi aceleași etape.

4. Cu ajutorul **Bibliei** în format tipărit sau electronic, asociază versetele de mai jos cu localizarea lor scripturistică. Discută apoi cu profesorul despre conținutul fiecărui verset.

a. *Și am auzit glasul Domnului care zicea: Pe cine îl voi trimite și cine va merge pentru Noi?*

b. *Nu mă lepăda de la fața Ta și Duhul Tău Cel Sfânt nu-L lua de la mine.*

c. *Căci trei sunt care mărturisesc în cer: Tatăl, Cuvântul și Sfântul Duh, și Acești trei Una sunt.*

d. *Iar când va veni Mângâietorul, pe Care Eu Îl voi trimite vouă de la Tatăl, Duhul Adevărului, Care de la Tatăl purcede, Acela va mărturisi despre Mine.*

5. Pornind de la **opinia** unei eleve de clasa a VIII-a, pe nume Claudia, precizează în ce măsură **ne responsabilizează** pe noi, creștinii, iubirea dintre Persoanele Sfintei Treimi. Poți comenta, completa sau chiar contrazice părerea acesteia, după caz.

Claudia

Din punctul meu de vedere, dacă Dumnezeu nu este o singură Persoană, nici două, ci Sfânta Treime, iar între aceste Persoane nu există decât iubire adevărată, acest lucru ne îndeamnă și pe noi, oamenii, să ne înțelegem și să ne acceptăm mai mult, așa cum suntem.

Mi s-ar părea minunat ca o asemenea iubire să se extindă în societatea noastră. Pare totuși imposibil ca între oameni să se ajungă la aceeași comuniune ca între Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt...

6. Desenează/pictează o icoană a Sfântului Simeon Noul Teolog, după modelul dat la pagina 15.

Aprofundează și dezbate!

1. Un loc aparte în cadrul profețiilor vechi-testamentare îl ocupă **profețiile mesianice**, referitoare la venirea Mântuitorului în lume. Reamintește-ți trei dintre acestea și discută la clasă despre rolul lor, pe baza celor însușite în anii anteriori.

2. Explică legătura dintre citatul biblic de mai jos și slujba Sfintei Liturghii. Ce reprezintă, de fapt, această adresare?

„Harul Domnului nostru Iisus Hristos și dragostea lui Dumnezeu și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți!” (II Corinteni 13, 13)

3. Dezbateri. Care este legătura dintre Sfânta Treime și inima omului?

Te poți inspira pentru răspuns din următoarele versuri:

Suflete, scoli și cunoaște/Luminos Prunc că Se naște/În peștera inimii, în palatul Treimii.

Dară Pruncul cine mi-I?/Mi-e Hristosul Dumnezeu/Coborât în pieptul meu.

Maica Sfântă-n brațe-L ține,/Duhul Sfânt cu drag L-alină,/ Îngeri cu raze se-nchină.

(fragment din poezia „Colind”, de Vasile Voiculescu)

4. Lecturează textul de mai jos și răspunde cerințelor:

Sfânt, Sfânt, Sfânt ești Doamne Dumnezeul nostru, Dumnezeule Părinte și Dumnezeule Fiule și Dumnezeule Duhule Sfinte, Unule adevăratul Dumnezeu, iar nu trei dumnezei;

Sfânt ești Doamne Dumnezeul nostru, Părinte nezidit și Fiule nezidit și Duhule Sfinte, Unule împreună nezidit; iar nu trei îndeosebi nezidiți.

(din „Acatistul Sfintei Treimi”)

- Ce înțelegi prin cuvântul „nezidit”, în contextul dat?
- Cu ce text din Vechiul Testament are legătură fragmentul lecturat?
- Formulează învățătura desprinsă din acest text.

5. Model de mărturisire

Sfântul Preot Mărturisitor Dumitru Stăniloae

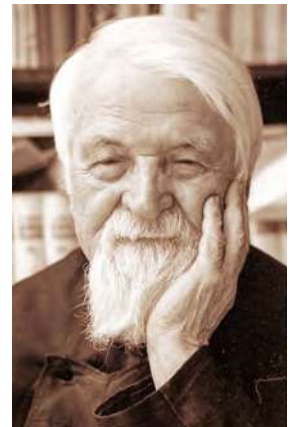
(1903-1993) a fost cleric și profesor universitar român, traducător și autor de lucrări teologice apreciate la nivel internațional.

În centrul învățăturii sale a stat mărturisirea Sfintei Treimi ca model de comuniune pentru oameni. S-a dedicat acestei lucrări ample în plin regim comunist și a suferit închisoare între anii 1959-1963, datorită implicării în organizația ortodoxă Rugul aprins. Când a fost eliberat, și-a continuat lucrarea de cărturar.

Cei care l-au cunoscut au spus că în preajma sa simțeau pace, blândețe, bunătate și puteau înțelege mai ușor că „Dumnezeu este Iubire”.

Iubirea Sfintei Treimi luminează deplin existența noastră. (Sfântul Preot Mărturisitor Dumitru Stăniloae)

- Dezbate despre importanța mărturisirii credinței.

6. Lectură

Baia cu trei ferestre

Sfânta Mare Muceniță Varvara a trăit în vremea împăratului Maximian (284-305), în orașul antic Heliopolis din vechiul Egipt. Tatăl ei, pe nume Dioscor, era foarte bogat și închinător la zei. Întrucât Varvara era singura lui fiică, tatăl s-a hotărât să o ascundă de primejdiile lumii și a crescut-o într-un turn înalt, din care fata nu avea voie să coboare.

Așa a viețuit sfânta, întrebându-se cine a creat frumusețile pe care ea le vede în jur, de la înălțimea turnului. Slujnicele i-au răspuns:

— Toate sunt făcute de zei!

— Nu se poate asta, și-a spus Varvara. Zeii tatălui meu sunt din lemn, din piatră, din aur sau din argint. Ei sunt făcuți de mâini omenești. Creatorul ar trebui să fie unic și nefăcut de mâină omenească, pentru că El este Cel ce zidește. E Cel Care le ține pe toate în viață, pe toate le cârmuiește, tuturor le poartă de grijă: și cerului, și pământului, și soarelui, și lunii, și stelelor, și copacilor, și florilor, și izvoarelor, și oamenilor.

Gândind așa, Varvara a început să se închine lui Dumnezeu, despre Care nu-i vorbise nimeni. Mai târziu, când tatăl său i-a permis să coboare din turn, sfânta a cerut îndrumare de la un preot creștin și, aflând de cele Trei Persoane dumnezeiești, s-a botezat în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.

Iar când tatăl ei a poruncit unor slujitori să-i construiască o baie (scăldătoare) cu două ferestre, Sfânta Varvara a solicitat muncitorilor să fie cu trei ferestre, în cinstea Sfintei Treimi. Deși dorința ei nu a fost pe placul închinătorilor la zei, ea a fost împlinită. După un timp, locul a devenit cunoscut pentru puterea vindecătoare a apei, în urma rugăciunilor Sfintei Varvara.

(adaptare după lucrarea „Viețile Sfinților pe luna decembrie”)

7. Portofoliu. Compune în cinci-șapte rânduri o rugăciune de mulțumire către Sfânta Treime. Notează rugăciunea pe o fișă, adăugând-o la portofoliu.

O sugestie pentru tine

Citește integral
„Acatistul Sfintei Treimi”,
din „Acatistier”
sau în format online.

MĂRTURISIREA SFINTEI TREIMI ÎN „SIMBOLUL DE CREDINȚĂ”

Lecția 3

Sinodul I Ecumenic

În Biserica primelor secole existau mai multe mărturisiri sau simboluri de credință, numite și „crezuri”. Un crez cuprinde esența învățaturii creștine, pornind de la credința în Sfânta Treime, și se rostește de obicei la Sfânta Taină a Botezului și la Sfânta Liturghie. Acesta se poate utiliza ca rugăciune personală zilnică, spre întărirea credinței în unicul Dumnezeu.

În secolul al IV-lea d.Hr., odată cu proclamarea oficială a libertății creștinismului în Imperiul Roman, Biserica s-a preocupat de stabilirea unui crez unitar și de combaterea ereziilor. **Simbolul de credință** sau **Crezul** rostit de Biserică până astăzi cuprinde 12 articole și a fost alcătuit la primele două Sinoade Ecumenice.

Cu sprijinul Sfântului Împărat Constantin cel Mare, în anul 325 a fost convocat **Sinodul I Ecumenic**, la Niceea. Lucrările adunării bisericești s-au desfășurat sub semnul rugăciunii și

al unității creștine, cu invocarea Duhului Sfânt, Duhul Adevărului.

La sinod au participat 318 **Sfinți Părinți**, între care se numărau: Sfântul Nicolae, Sfântul Spiridon, Sfântul Atanasie, precum și ierarhi de pe teritoriul țării noastre. Ei au avut ca prioritate stabilirea învățaturii despre Fiul lui Dumnezeu, din cauza răspândirii ereziei lui Arie, care nega egalitatea Fiului cu Tatăl Ceresc. Atunci s-au stabilit primele șapte articole din *Crez* și începutul celui de-al optulea. La acest sinod s-a remarcat Sfântul Ierarh Spiridon, care a dovedit printr-o **minune** că Dumnezeu este Unul în ființă și întreit în Persoane. El a strâns în mână o cărămidă, din care au ieșit foc, apă și pământ.

În anul 381, Sfântul Împărat Teodosie I (cel Mare) a convocat la Constantinopol al **II-lea Sinod Ecumenic**, unde au participat 150 de episcopi. Atunci s-au stabilit următoarele articole din *Crez*:

despre Duhul Sfânt, despre Biserică, despre Taina Botezului, despre învierea morților și viața veșnică.

Simbolul de credință cuprinde învățături despre cele trei Persoane ale Sfintei Treimi și împreună-lucrarea lor în lume. În prima parte este vorba despre **Dumnezeu Tatăl** și crearea lumii văzute și nevăzute, adică a celei materiale și spirituale. Tatăl Ceresc este totodată „Atot-știitor”, întrucât poartă grijă de toate și le menține în viață, prin harul Său.

Partea a doua se referă la **Dumnezeu Fiul** și este cea mai extinsă, întrucât prin Domnul Iisus Hristos s-a revelat oamenilor Taina Sfintei Treimi în mod cuprinzător și prin El a venit mântuirea noastră. Fiul dumnezeiesc a participat la crearea lumii și, la vremea hotărâtă de Tatăl Său, S-a

întrupat din Fecioara Maria, prin lucrarea tainică a Duhului Sfânt.

În partea a treia a *Crezului*, se vorbește despre **Dumnezeu Duhul Sfânt**, Care purcede din ființa Tatălui, fiind egal în toate cu Tatăl și cu Fiul. El participă la toate lucrările divine, în mod propriu. Duhul Sfânt i-a inspirat pe prorocii Vechiului Testament, pregătind venirea pe pământ a Fiului. Prin pogorârea Duhului la Cincizecime, a luat naștere Biserica.

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel consideră *Crezul* ortodox drept: „norma sau regula dreptei credințe și a unității Bisericii, întrucât este călăuză a omului pe calea mântuirii către Împărăția eternă a Preasfintei Treimi”.

Știi că... ?

- ✿ Înainte de a săvârși minunea de la Sinodul I Ecumenic, Sfântul Ierarh Spiridon a făcut semnul crucii peste cărămidă și s-a rugat. Focul s-a ridicat, închipuind pe **Dumnezeu Tatăl**; pământul a rămas în palma sfântului, închipuind pe **Dumnezeu Fiul**, iar apa – simbol al **Duhului Sfânt** – a curs din mâna lui. Cărămida întregă reprezenta **unitatea Sfintei Treimi**.
- ✿ La Sinodul al II-lea Ecumenic a fost combătută erezia lui Macedonie, care considera împreună cu adepții lui că Duhul Sfânt nu este egal cu Tatăl și cu Fiul.

Cum poți aplica... ?

- ✿ Caută informații despre sfinții participanți la primele două Sinoade Ecumenice și încearcă să urmezi exemplul vieții lor.
- ✿ Identifică pe o hartă locația actuală a primelor două Sinoade Ecumenice.
- ✿ Precizează alte modalități prin care poți aplica în viața personală cele învățate în cadrul lecției, despre *Simbolul de credință* (*Crezul*).

Monedă (față/verso) cu chipul Împăratului Teodosie I

Dicționar

- ⇒ *erezie* = eroare, opinie religioasă care constituie o abatere de la învățătura Bisericii;
- ⇒ *a purcede* = (aici) a izvorî, a proveni;
- ⇒ *Sinod Ecumenic* = adunare a episcopilor din toată lumea, în scopul de a lua hotărâri importante la nivelul întregii Biserici;
- ⇒ *unitar* = care formează un singur tot, un întreg, o unitate; lipsit de diferențieri.

Reține!

Este alcătuit la primele două Sinoade Ecumenice

„Crezul” sau „Simbolul de credință” este o sinteză sau un rezumat al învățăturii creștine, o mărturisire a credinței și o rugăciune, întocmit cu scopul de a ne conduce spre urmarea modelului Sfintei Treimi.

Are în centru învățătura despre Sfânta Treime

Cuprinde 12 articole, formulate sub inspirația Duhului Sfânt

Este rostit la sfintele slujbe și în rugăciunile particulare

Exerciții

1. Stabilește corespondența între cele două coloane:

a. A sprijinit lucrările primului Sinod Ecumenic.	Sfântul Ierarh Spiridon
b. A arătat participanților la Sinodul I puterea lui Dumnezeu, cu ajutorul unei cărămizi.	Sfânta Treime
c. Reprezintă centrul credinței creștine, fiind mărturisită în Crez.	Sfântul Împărat Constantin cel Mare
d. A fost invocat la sinoade, pentru a conduce participanții spre adevăr.	Sfântul Împărat Teodosie cel Mare
e. A convocat al doilea Sinod Ecumenic.	Niceea
	Dumnezeu Duhul Sfânt

2. Explozia stelară. Răspunde la următoarele întrebări:

3. Alcătuieste oral enunțuri în care să întrebuințezi cuvintele: mărturisire, Atotțiitor, crez, erezie, sinod și simbol.

4. Menționează **ce ai face/ce ai spune** dacă... :

- a. ...Un cunoscut de altă religie te-ar întreba în ce crezi.
- b. ...Ai vedea că un prieten apropiat cunoaște foarte bine *Crezul*, dar se comportă arogant în grup.
- c. ...Ți s-ar oferi în dar o carte de rugăciuni.
- d. ...Un coleg ar zice că nu e important să cunoști *Simbolul de credință*.
- e. ...Ai fi invitat la o activitate extrașcolară la biserică, pe tema exprimării credinței creștine.
- f. ...Ar trebui să iei cuvântul la o dezbatere despre importanța mărturisirii creștine.
- g. ...Ai avea ca exercițiu de extras o învățătură din *Crez*, pe care o consideri esențială.

5. Notează-ți trei idei care ar putea compune **crezul tău personal**. Apoi identifică minimum trei asemănări și trei deosebiri în ceea ce privește acest crez și cele ale colegilor. Discută pe marginea acestora.

- Ce valori comune ai descoperit?
- De ce crezi că există și deosebiri, în privința credințelor de bază?
- În ce măsură consideri că e bine să existe un crez unitar?

6. **Creioanele la mijloc.** Formați echipe de câte patru membri. Fiecare echipă își pregătește o foaie A4 și patru creioane. Pe rând, membrii echipei notează câte una-două idei pe foaia de hârtie avută la dispoziție, pe tema dată. Cel care a terminat, lasă creionul la mijlocul mesei de lucru. Exercițiul se finalizează în momentul în care toate creioanele membrilor echipei sunt la mijloc, când se împărtășesc între echipe ideile notate pe fișă. **Timp de lucru: 10 minute.** Titlul fișei este:

7. Elaborează un eseu de 10-15 rânduri, cu titlul „Iubirea Sfintei Treimi pentru noi”.

Aprofundează și dezbate!

1. Pornind de la minunea Sfântului Spiridon prezentată în lecție, discută despre alte posibile asemănări între elemente din lumea creată și Sfânta Treime. **Sugestii:** *sufletul omenesc unic, cu trei componente: rațiune, simțire și voință; soarele, cu discul solar, căldura și raza de lumină; pomul – cu rădăcină, trunchi și coroană etc.*
2. Cercetează în ce moment al Sfintei Liturghii este rostit solemn *Crezul*. Discută cu profesorul de Religie/preotul de parohie/familia despre alte situații în care se spune *Simbolul de credință* la biserică sau acasă.
3. **Studiu de caz.** Scriitorul german Klaus Kenneth (n. 1945) relatează în cărțile sale, precum și în emisiuni radio-TV și la conferințe din diferite țări despre experiența sa de viață. După o copilărie plină de greutate și o adolescență zbuciumată, tânărul Klaus pornește în căutarea adevărului care să-i liniștească sufletul. Călătorește prin toată lumea, se apropie de religii și practici spirituale renumite din Tibet, Mexic, India, Ecuador, Alaska, Rusia, Turcia ș.a., iar în cele din urmă descoperă Ortodoxia, unde simte prezența Dumnezeuului Celui viu. El devine ulterior un mărturisitor al Sfintei Treimi.
 - Caută pe Internet alte detalii cu privire la scriitorul amintit și la călătoria acestuia.
 - Ce crezi că poate determina pe cineva să mărturisească altora despre Mântuitorul Hristos?

4. Cu ajutorul textului dat, argumentează închinarea creștinilor la Dumnezeu unic:

Pentru noi există un singur Dumnezeu, pentru că există o singură Dumnezeire și deși credem că sunt trei, Persoanele din El își au referința către Unime.

Căci nu este Unul din Cei trei mai Dumnezeu, iar Altul mai puțin Dumnezeu, și nici Unul un Dumnezeu mai întâi, iar Altul un Dumnezeu mai pe urmă, nici nu se desparte prin voință, nici nu se împarte prin putere (...) și ca în trei sori uniți între ei, o singură amestecare a luminii.

(Sfântul Grigorie Teologul)

5. Model de credință

Sfântul Ierarh Ioan Maximovici (1896-1966) a avut o bogată activitate misionară în Shanghai (China), în Europa Occidentală și în America de Nord.

Supranumit *Sfântul Jean (John) cel Desculț*, mergea deseori fără încălțăminte la slujbă sau în spitale, unde se ruga pentru cei grav bolnavi. A propovăduit credința ortodoxă, pe care a apărat-o de erezii. Prin darul lui Dumnezeu și prin puterea credinței sale, a devenit făcător de minuni. Între minunile sale se numără: vindecări de boli, alungarea tristeții, oprirea unui taifun.

Este sărbătorit ca sfânt la data de 2 iulie.

Bucură-te, că ai devenit un clopot viu, chemând oamenii la Hristos. (din „Acatistul Sfântului Ierarh Ioan Maximovici”)

- Dezbate despre puterea credinței în viața personală.

6. Lectură

Crezul

Cred într-unul Dumnezeu, Tatăl Atotțiitorul, Făcătorul cerului și al pământului, al tuturor celor văzute și nevăzute.

Și într-unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul Născut, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut, iar nu făcut, Cel de o ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut.

Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire S-a pogorât din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara și S-a făcut om.

Și S-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat și a pătimit și S-a îngropat.

Și a înviat a treia zi, după Scripturi.

Și S-a înălțat la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui.

Și iarăși va să vină cu slavă, să judece viii și morții, a Cărui împărăție nu va avea sfârșit.

Și întru Duhul Sfânt, Domnul de viață Făcătorul, Care din Tatăl purcede, Cel ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și slăvit, Care a grăit prin proroci.

Întru una, sfântă, sobornicească și apostolească Biserică.

Mărturisesc un Botez, spre iertarea păcatelor.

Aștept învierea morților.

Și viața veacului ce va să fie. Amin.

- Transcrie pe caiet textul Crezului.
- Discută împreună cu profesorul despre semnificația cuvântului „sobornicească”, referitor la Biserica creștină.
- Explică expresia: „Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat”.

Participanți la Sinodul II Ecumenic

7. Portofoliu. Notează pe o fișă toate analogiile găsite în legătură cu Sfânta Treime și adaugă fișa la portofoliu. Poți însoți textul de ilustrații sugestive.

O sugestie pentru tine

Meditează la faptul că orice analogie sau asemănare dintre cele create și Dumnezeu este imperfectă. Domnul este mai presus de toate.

▶ SFÂNTA TREIME ÎN SFÂNTA LITURGHIE ▶ ȘI ÎN VIAȚA BISERICII

Lecția 4

La Cina cea de Taină, Domnul Hristos a prefăcut pâinea și vinul în Trupul și Sângele Său, mulțumind Tatălui pentru trimiterea Sa în lume, spre mântuirea oamenilor. Apoi a zis apostolilor: „Aceasta să faceți spre pomenirea Mea” (Luca 22, 19).

Prin săvârșirea slujbei Sfintei Liturghii și prin participarea la aceasta, creștinii Îi mulțumesc la rândul lor lui Dumnezeu pentru dragostea Sa nemărginită. Și anume: **Tatălui**, Care L-a trimis pe Fiul Său; **Fiului**, Care S-a jertfit și a înviat pentru noi; **Sfântului Duh**, Care prefăce în timpul slujbei pâinea și vinul în Trupul și Sângele Domnului, spre împărțirea credincioșilor.

Întreaga Sfântă Liturghie este o rugăciune adresată Sfintei Treimi, începând prin cuvintele: „Binecuvântată este Împărăția Tatălui și a Fiului

și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor”. În cuprinsul slujbei, se împletesc rugăciunile de cerere, de mulțumire și de slavă aduse Dumnezeului treimic, sub formă de invocări, mărturisiri și cântări.

Spre exemplu, la **Antifonul al II-lea**, Îi cerem Domnului: „Unul fiind din Sfânta Treime, împreună mărit cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, mântuiește-ne pe noi”. Tot în cadrul slujbei, cerem: „Și ne dă nouă, cu o gură și cu o inimă, a mări și a cânta prea cinstitul și de mare cuviință numele Tău, al Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor”.

La îndemnul preotului: „Să mulțumim Domnului!”, răspunsul stranei este: „Cu vrednicie și cu dreptate este a ne închina Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, Treimii Celei de o ființă și nedespărțite”.

Pe parcursul Sfintei Liturghii, preotul rostește cu evlavie: „Că bun și iubitor de oameni Dumnezeu ești și Ție mărire înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor”, iar credincioșii răspund: „Amin”. La **Imnul Heruvimic**, atât preotul, cât și credincioșii aduc închinare și slăvire lui Dumnezeu, spunând: „Noi, care pe Heruvimi cu taină închipuim și făcătoarei de viață Treimi întreit-sfântă cântare aducem”.

Toate rugăciunile și cântările sunt însoțite de închinarea cu **semnul Sfintei Cruci**, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, ceea ce reprezintă de asemenea o formă de cinstire a Sfintei Treimi. Semnul Crucii însoțește întreaga viață a creștinului, spre ocrotire, ajutor și ca formă de mărturisire a credinței.

Știați că... ?

- ✦ Cuvântul „**Treime**” este un cuvânt folosit în Sfânta Tradiție a Bisericii. În cântările Sfintei Liturghii, acesta apare de cinci ori: la Antifonul al II-lea, la Imnul Heruvimic, la răspunsurile cântate: „Pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh”, „Cu vrednicie și cu dreptate” și „Am văzut lumina cea adevărată”.
- ✦ În **arta occidentală** s-au dezvoltat și alte variante ale icoanei Sfintei Treimi, care însă nu au fost acceptate oficial în Biserica Ortodoxă.

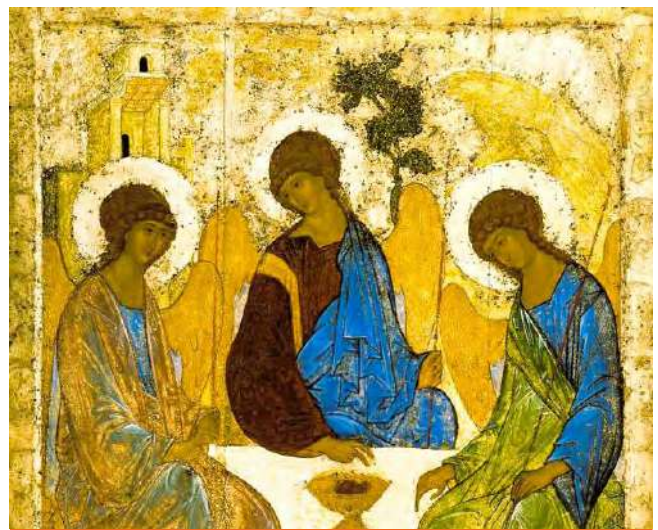
Cum poți aplica... ?

- ✦ Participă și tu la Sfânta Liturghie și învață cântările închinare Sfintei Treimi.
- ✦ Caută pe Internet și alte icoane ale Sfintei Treimi, pictate după modelul Sfântului Andrei Rubliov.
- ✦ Menționează alte modalități prin care poți aplica în viața personală cele însușite cu privire la Sfânta Treime în Sfânta Liturghie și în viața Bisericii.

O altă modalitate de slăvire a Sfintei Treimi este reprezentarea Sa în **icoane**, spre închinarea credincioșilor. Icoana reprezentativă pentru spațiul ortodox este cea a ospitalității (filoxeniei) lui Avraam, la stejarul Mamvri, când acesta a fost vizitat de Cele trei Persoane dumnezeiești.

Dintre variantele acestei icoane, cea mai cunoscută aparține **Sfântului Andrei Rubliov**, călugăr și pictor de icoane rus. În aceasta, Persoanele treimice sunt prezente sub forma a trei Îngeri aproape identici, pentru a simboliza unitatea și egalitatea dintre Ele.

Prin participarea la sfintele slujbe, prin închinarea cu semnul Crucii și prin sărutarea icoanelor sfințite, creștinii Îi aduc cinstire lui Dumnezeu Cel în Treime lăudat.

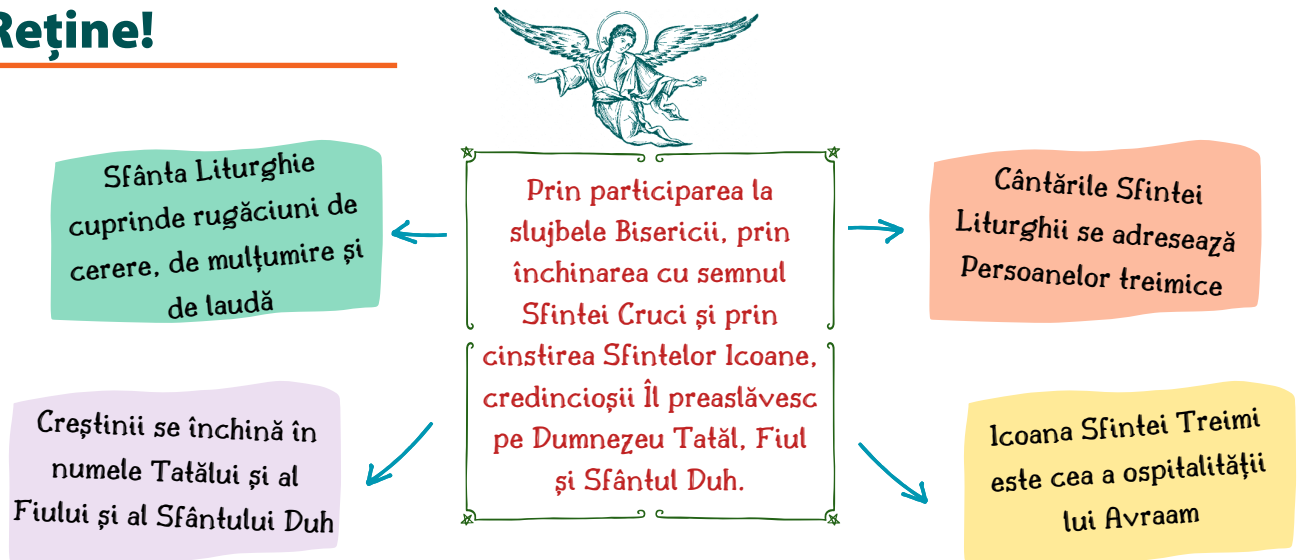
Icoana Sfintei Treimi, pictată de Sfântul Andrei Rubliov

Dicționar

- ⇒ *antifon* = imn religios cântat alternativ de două coruri, la strană;
- ⇒ *heruvim* = înger care face parte din a doua ceată îngerească, după cea a serafimilor;
- ⇒ *vrednicie* = stare de om vrednic, demn, meritos.

Reține!

Exerciții

1. Transcrie pe caiet și completează următoarele enunțuri, pentru a obține textele liturgice corespunzătoare amintite în lecție, potrivit exemplului dat:
 - a. Binecuvântată este Împărăția
 - b. ... și Ție mărire înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh,
 - c. Unul fiind din Sfânta Treime,
 - d. ... cu taină închipuim
 - e. Cu vrednicie și cu dreptate este
 - f. ... prea cinstitul și de mare cuviință numele TăuExemplu: a. Binecuvântată este Împărăția Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor.
2. Răspunde oral la următoarele întrebări:
 - Prin ce modalități poate fi cinstită Sfânta Treime?
 - Cine i-a îndemnat pe apostoli la săvârșirea Sfintei Liturghii?
 - Ce tipuri de rugăciune sunt cuprinse în slujba Sfintei Liturghii?
 - Pentru ce Îi mulțumește Biserica lui Dumnezeu?
 - De ce se închină creștinii cu semnul Sfintei Cruci?
 - Care este modelul icoanei ortodoxe a Sfintei Treimi?
 - Ce pictor este renumit în privința realizării acestei icoane?
 - De ce este slăvită Treimea cea de o ființă?
 - Cum Îl cinstești tu pe Dumnezeu, în viața de zi cu zi?
3. Precizează în scris trei motive pentru care îți place să participi la Sfânta Liturghie.

1 ...

2 ...

3 ...